

Et vide si via iniqui in me est. i. faciendo: vel  
consentiendo: si quid autem inuenieris in via mea  
quod oculis tuis displiceat: quia via mea  
mortalis est. tu deduc me in via eterna. i. que  
est christus. Christus enim eternus est qui  
dixit. Ego sum via veritas: et vita. In hac  
ergo via nulla est iniquitas: quia si quis  
peccat aduocatum habemus apud patrem  
iesum christum. Vel ex persona capitis po-  
test accipi ab illo loco. Si occideris. Q.  
D. et quia surrexi et tecum sum. ideo Deus  
pater. Si occideris. pec. in futuro dicens. Vi-  
ri san. decli. a me. ideo: i. Quia dicitis de  
preconibus meis. in cogi. quod peius est:  
quam dicere ore. hoc inquam dicitis. accipiat  
in va. non quidem in eternitate. ciuitates  
suas. i. populos suos. Si inquam occide-  
ris. Nonne qui od. te do. oderat? Atque. i.  
si occideris: et ego occidam. et nonne super ini-  
t. tabes. irascendo peccatis eorum: Atque et  
perfecto odio od. il. non mutat sensus. et  
ini. fac. sunt mihi: nec hoc mutat. Pro-  
ba me deus. quam libere cuncta egerim. et sci-  
to cor meum in te. me. et cog. se. me. quibus  
mundum pertransiui. Et vide si via iniqui.  
in me est. hoc secure dicit. in quo princeps  
mundi nihil inuenit: vel habuit. et deduc  
me. hominem ad dexteram tuam. in via  
eter. i. per verbum tibi coeternum.

10XXXIX.

## In finem psalmus David.

**I**n finem psalmus David. i. Per  
David hic intelligit ecclesia que  
est corpus christi: et est hic co-  
questio: et gemitus: et oratio  
corporis christi. inter malos constituti.  
nondum habentis in re: sed in spe bonum  
ubi est plena exultatio. In hoc ergo psal-  
mo sonat vox corporis christi. hec est vox  
nostra. si tamen sumus in corpore christi. ut  
quisquis non fuerit in eis erit. inter quos  
illud corpus gemit. aut membrum christi.  
aut hostis christi erit. et est sensus tituli:  
Psalmus hic dirigens nos in finem. i. in  
christum est David. i. ecclesie. que hic lo-  
quitur. Intentione monet: ut contra  
mala seculi ad deum oremus. Modus tri-  
pertitus est psalmus. Primus proponit

qui hostes que mala mouent opponens  
eis preces. Secundo dicit quod auxilium ha-  
beat contra mala ibi. Dixi domino: Ter-  
cio que sint mala inimicorum aperit ibi. Ca-  
put 7c. Ecclesia ergo inter malos laborans  
clamat: o

**R**ipe me domine ab  
homine malo: a viro  
iniquo eripe me.

Domine eripe me ab homine malo. non ab uno  
sed a toto genere malo: cum principe suo  
diabolo: qui et homo dicitur in figura. vii  
inimicus homo hoc fecit qui super semi-  
navit zizania. et vir dicit: quia fortis ad  
nocendum. unde subdit. a viro iniquo eri-  
pe me. Vir iniquus est qui nocet. Omnis  
autem malus nocet. unde cum dixisset ab  
homine malo. quasi exponens subiunxit. a  
viro iniquo. volens significare quod omnis  
malus iniquus est: quia nocet. vel sibi: vel  
alij. et alij quidem nocet. vel mox ut ma-  
lus est: vel postea. Sunt enim quidam ma-  
li qui non videntur iniqui. quia non sunt  
seui: non sunt aspi. non sunt persecutores. i.  
et pressuras hominibus facientes: sed tamen  
luxuriosi. ebriosi. voluptatibus dediti.  
Qui et si alijs nocere non videntur: sibi tamen  
nocent. et ita non sunt innocentes. Inno-  
cens enim est qui nec sibi: nec alij nocet.  
Si quis tamen alte consideret: etiam alijs no-  
cet saltem exemplo: quia vivit tecum: et ad  
id quod agit inuitat. Postea vero nocebit  
etiam opere. cum enim que habet voluptu-  
ose vivendo consumperit: postea rapit alijs  
quod effundere possit. Ex voluptate er-  
go et luxuria quibus alijs nocere non vi-  
debat: procedit quo te pungat: sicut spi-  
ne in radice sunt lenes: sed inde procedit  
quod pungit. Incenditur ergo radix: et non  
est unde procedat spina. Ita dum aliquis  
voluptuose vivit: nulli nocere videtur.  
sed post rapit quod effundit. Corrigat ergo  
voluptas tanquam radix. et non nascetur  
rapina que pungat velut spina. Deinde  
qualiter mali persecuntur exequit. Impug-  
nant enim bonos tribus modis. s. lingua  
manu. corde. et de corde premitit dicens



**Qui cogitauerunt iniquitates in**  
corde: tota die constituebant prelia:

Qui cogi. iniqu. in corde. **Q. d.** Eripe me a populo malo. **Q. u.** etsi in labijs plerumque bona pretendant. tamen cogitauerunt iniqu. in corde. **Ab** his maxime eripe. **Facilius** enim vitaretur apta inimicitia: quam occulta ille enim difficile vitatur. qui in labijs bona portat. in corde mala occultat. quia nulla pestis efficacior. quam familiaris inimicus. et hi tales. tota die. i. continue. costi. mihi. prelia. i. schismata. et hereses. contra que pugnarem. **De** cordibus enim talium: bella semper proueniunt. etsi verba sint pacata. per hoc: quod ait. tota die. continua eorum nequitia ostenditur. non lassata per moram. **Deinde** qualiter lingua persequantur: ostendit.

**Auerunt linguas suas sicut serpentes: uenenum aspidum sub labijs eorum.**

**Auerunt** linguas suas. i. verba nequicie sue polierunt. addit. sicut serpentes. **Congrue** comparat. eos serpentibus. **In** serpente enim astucia et dolus nocendi est. **Ideo** et serpit. non habens pedes. ut audiat dum venit. **In** itinere: eius lenis est tractus. sed non rectus. **Sic** ergo mali serpunt ad nocendum sub. leni contactu verborum. habentes occultum venenum. unde subdit. uenenum aspidum. i. venenum insanabile: est. sub labijs eorum. **In** labijs alia habent. **Deinde** de persecutione que fit manu. i. opere. subdit dicens.

**Custodi me domine de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me.**

**Custodi** me domine de manu peccatoris. i. diaboli quia validus est: ad nocendum. unde princeps mundi dicitur. **Ideo** iste petit custodiri ab eo. quia per multa diabolus fallit. que iste per se nequit precauere. et ab hominibus. iniquis. i. a membris eius. per quos conatur. quod per se nequit. eripe me. ut non noceant. **non** dico in causis sancti. sed in via domini. unde subdit.

**Qui cogitauerunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.**

**Qui** cogitauerunt supplantare gressus meos. i. decipe a via dei scilicet retrahere. **Per** hoc quod ait. supplantare: nota quod vicinas vias dei foueas parant. **Deinde** qui sunt inimici: ostendens subdit. absconderunt superbi laqueum. vel mulpulam mihi. **In** hoc nomine breuiter totum corpus diaboli explicauit. **Inde**. scilicet ex superbia est. quod et iustos plerumque se dicunt. cum sint iniqui. **Inde** est: quod volunt confiteri peccata. inde etiam est. quod inuidet veris iustis. **Omis** enim superbus. etiam inuidus est. sicut diabolus. qui inuidet homini. quod perdidit. **Quia** enim amisit regnum: hominem illuc peruenire noluit. et non vult. et id agit nunc. ut homo illuc non perueniat: unde ille eiectus est.

**Et funes extenderunt in laqueum iuxta iter scandalorum posuerunt mihi.**

**Et** illi superbi quid fecerunt? **Ecce**. funes. vel restes extenderunt in laqueum. i. peccata sua. que mihi suadent facere. de quibus dicit esayas. de his qui trahunt peccata. sicut restes longas. **Restes** dicuntur peccata quia in peccatis perseverantes: addunt peccata peccatis. et cum deberent accusatione peccati sui corrigi. defensione duplicat ut quod defendit quod male egit. **Plerumque** alijs peccatis vult esse munitus. propter illa que commisit. fecit adulterium. et ne occidatur. parat homicidium. addit peccato peccatum. scilicet adulterio addit. homicidium. et pro illo rursus: forte beneficium. et ita producitur restis. non utique de rectis: sed de tortis filis. ut sit ei. unde in fine ligentur manus: et pedes. et mittatur in tenebras exteriores. hos igitur funes extenderunt mihi. dicit iste vir iustus. ubi extendit? **Ecce**. iuxta iter. vel scandalorum. posuerunt mihi. **Iuxta** iter dicit non in itinere.



ner. Iter sunt precepta dei. Non ergo exas a via dei. i. a preceptis dei: et non ru is in scandala.

**Dyapfalma.**

**Dixi domino deus meus es tu exaudi domine uocem deprecationis mee.**

**Dyapfalma.** Dixi dño deus me<sup>s</sup> es tu Secunda ps ubi dicit qd auxiliu sit cō tra predicta mala. Q. d. tot modis mali impugnant: et quod remediū est tibi iter tot mala: quid restat in his periculis: clama re ad dominū. Ideoq; ego clamans. Dixi dño hic tu es deus meus. Illi ho mines sunt et non mei. tu uero et de<sup>s</sup> es: et meus. Magna fiducia hoc dicit. et si omnium sit deus per creationem. pprie tamē est deus eorum qui eo fruunt. De inde petit dicens. exau. do. nō aliud que ro. uocē deprecā. mee. Non simpliciter di cit deprecationem meam: sed quasi euidē tius exprimens affectus animi sui. ait: uo cem deprecā. mee. Sunt enim deprecatio nes malorū sine uoce: q; ex bono cordis affectu: non pueniunt. Deprecatio uero iustorū uocem habet: quia ex medulla di lectionis procedens: digna est auditu. Vox enim pprie hominū est: et animato rum. sonus uero ceterorū. Qui ergo pre cantur deū: et non de deo bene sentiunt sonum habent: et non uocem: quia et ibi uita non est. i. affectus charitatis. Qui uero de deo bene sentiunt eorū deprecā tio uocē habet que est uita: et anima de precationis. Talis itaq; dicit o.

**Domine dñe uir<sup>s</sup> salutis mee obumbra<sup>s</sup>ti super caput meuz in die belli.** Dñe dñe. i. uerissime dñe nō ut hoies dñi sūt qui emūt saccello: tu uero sanguine tuo. tu inquā exaudi. qui es uir<sup>s</sup> salu. mee. i. qui das vires salut mee. i. perseverantiā qua sim saluus. hoc dicit iste: quia videbat pericula: videbat mala abundantia: p quibus refrigerat<sup>r</sup> i charitas. abundat iniquitas. sed et uī dit solacium. s. qd qui perseverauerit vsq;

in finem. hic saluus erit. Perseuerantiā igitur ad virtutez ptinet: quia ergo diffi cile est in longinqua via perseuerare ait. tu es uirtus salu. m. i. tu das vires perseuerā di: ut perseuerando sim saluus. et unde spe ro qd es uirtus: quia in die belli. s. dum pugno contra fictos: et contra legem mē brorū. obumbra. per gratiā. s. caput me. i. i. in pugna qua luctor foris contra fi ctos: et intus contra legem membrorum gratia tua me refrigerat. Ad hoc autem valebit mihi hoc umbraculum: ut

**Non tradas me domine a desi derio meo peccatoz: cogitauerunt contra me ne derelinquas me: ne forte exaltentur.**

Non tra. me dñe pec. i. diabolo a desiō. m. i. ut estum nō patiar a me ipso: a de siderio meo: quo locus sit diabolo sine quo nihil facit quātūcūq; seuiat hostis qd ut exemplo clarius fiat.

**E**cce diabol<sup>s</sup> pponit lucrū ut tra bat te ad fraudē. nō habebis lucrū nisi fraudē: lucz esca ē frau. laque<sup>s</sup> ē quo capier<sup>r</sup> si fraudē feceris. Quē ergo dñe riū esce uincit. ille cadit in laqueū. s. estū desiderij tempat umbraculū dei. et nūq; est loc<sup>s</sup> diabolo. nisi ex tuo desiderio. iō iste ait. Non tra. m. do. a desiō. m. pec. i. non sinas me tradi p desiderij meū dia bolo. Taliter dicitur hic tradere qualiē apl<sup>s</sup> dicit. Tradidit illos deus in de sideria cordis eoz. tradidit quidē relin quēdo. sinendo tradi. non maliciā impi endo. hoc autem ne fiat. s. ne tradatur a desiderio suo peccatoz: p babilis res se quitur: ut sicut illi faciunt in malū con silium. ita uirtus dei det auxilium. vñ subdit. cogita. inimici. contra me. et tu o do. ne derelin. m. ne forte illi exaltent<sup>r</sup>. i. ne de me cōuicto triumphent et gaudeāt i Seducto enim hoie gaudet et triūphat diabol<sup>s</sup> et sui. vñ alibi. Exultabūt si mot<sup>s</sup> fuero.

**Dyapfalma.**

**Caput circuit<sup>s</sup> eoz: labor labio rum ipsorū operiet eos.**



Caput circuit<sup>9</sup> eoz. **D**yapfalma. Tercia pars vbi dicit. que sint mala inimic<sup>9</sup> eoz. **Q**.d. me tegit vmbra tua in die belli. sz illos tegit. Caput circ. e. i. superbia. **M**ali eunt in giru errozis. vbi est iter sine fine. huius circuitus supbia est caput. qz initium ois peccati superbia est: et qz ois supbus victus est. et ois victus mendax io sedit. labor la. ip. i. mendaciū. opiet. eos. i. ptegit eos et defendet. **M**endaciū recte d<sup>r</sup> labor. Laborat ei qui fingit: qd dicat. veritas aut facile dicit. **V**el labor la. ip. i. falsa. 7 mendax assertio eoz. opi et. e. quia de sua falsa assertioe supantur. vel ita tu dñe es mihi vmbra culum. sed Caput eoz. s. qui cogitant contra me mala. est circuitus. i. diabolus. qui nūqz recte incedit. et error. et temporalia. et labor la. ip. o. e. hoc n mutat. Et preterea.

**C**adent super eos carbones: in ignem deicies eos: in miserijs non subsistent.

**C**adent sup eos. **I**hic in terra. antequam veniat ignis eternus. carbo. s. ignis concupiscentie. ire. et luxurie. et in ignē. i. in illos carbones. deijci. e. i. permittes deijci. et dicit idem: carbones et ignem. **V**el fm aliam litteram. **C**adent super. e. car. ig. in terra. et deijci. eos. i. i hac vita anteqz veniat ignis eternus. **C**adent super eos. car. ig. s. sancti qui ex mortuis resurrexerunt. qui cum essent tenebre aliquando: nunc ante lux in domino. qui cum alios accedunt. alios deijciunt. vnde sedit. et deijcies eos. s. malos. cum enim vident mali sanctos lucere: invident eis. et sic sci super eos cadent. quia ex bona vita: et predicatione ipsorum. mali ruinā incurrunt. vnde apostolus. **A**lijs sum<sup>9</sup> odor vite in vitam. **A**lijs odor mortis in mortē. et hi tales in miserijs h<sup>9</sup> seculi n sbsist. i. quia in his miserijs impatientes cadunt. i. deficiunt: quas boni patienter transeunt. vere non subsistent. **Q**uia.

**V**ir liguosus n diriget<sup>r</sup> i terra: virum iniustum mala capient in interitum.

**V**ir liguosus. cui voluptas est loqui. et non attendit quid dicat. non dirige. in terra. i. in hac vita. **V**ir liguosus nanqz: amat mendacia. non cauens quid loquat<sup>r</sup> ideoqz non potest fieri. vt dirigat. **Q**uis quis ergo vult dirigi. magis optet. audire: qz loqui. **S**icut iacobus ait. **S**it omnis homo velox ad audiendum. et tard<sup>9</sup> ad loquendum. **N**am si quis vera dicat sed preter necessitatem: vir liguosus est. **P**erfectius igitur esset: oēs audire sponsum. vt **J**oannes. **Q**ui non tantum gaudebat. quia docebat. quātum quia audiebat. ait. **A**micus sponsi stat: et audit. et gaudio gaudet. propter vocem sponsi. sed propter imperitos: necesse est loqui aliqui: vt doceant. **Q**ui ergo semp vult docere. semp vult ipitos hñe: quos doceat. **G**audiū ergo sit taciturnitatis. et sponsum audiendi in voluntate. **V**ox doctrine sit in necessitate. et ita non erit vir liguosus. qui nūqz dirigitur. **I**ntus audiē dū est a veritate. vt intremus in gaudiū domini. sicut seruo fideli dictum est. **I**ntra in gaudium domini tui. quem vero delectat loquendo foras exire. tumidus est. et quia foris est qd amat: mittetur in tenebras exteriores. **D**e interioribus ergo sit gaudium. de exterioribus necessitas non voluntas. **S**equitur. virum iniustum. **Q**.d. non modo non dirigetur vir liguosus. sed et mala. ca. vi. iniust. etiam et iustum. sed iniustum capient in interitū. **Q**.d. omnes volunt se abscondere a malo. qd etiam et boni fugiunt. sed malum capit bonos. non ad interitū. qz modo et anima coronatur. 7 in posterū caro repabit. **M**alos vero capit ad interitū. qz in miserijs non subsistent. qd nō fit inopi. **Q**ui etsi capitur malis. non tñ in interitū. flagellat enim deus omnē filium quem recipit. hec mala modo sunt malis. sed et de futuro.

**C**ognoui qz faciet dñs iudiciū inopis: 7 vindictā pauperum. **C**ognoui. ego: qz illi non preudent. s. qz dñs. tandem faciet. i. etsi non modo facit faciet dico: iudiciū inopis. qz esurit iusti



clam: et querit: et pulsat. et faciet vindic.  
i. v. causas. alia littera. pau. spū.

**U**erūtn iusti cōfitebuntur nomi  
tuo. et habitabūt recti cum uul  
tu tuo.

**U**erūtn iusti cōfite. **H**ic est cōclusio psal  
mi ubi dicit qd si boni liberati sint: et de  
inimicis vindicati. nō sibi dant: sed deo  
vnde et habitabunt cum eo. **S. d. et licet**  
boni modo sint afflictī. **U**erūtamē iusti.  
hic inter graua quod laudabilius est: et  
maxime in futuro idum et causas eorum  
et iudiciū facies. **C**onfitebuntur nomini  
tuo. quia meritis suis nihil tribuent: s;  
tue misericordie: et ita sunt recti. **Q**ui enī  
ad se flectit cor torquet. **Q**ui vero inten  
dit in deum dirigit. et ideo. ibi est ei re  
quies ubi cor habet. vnde addit. et ha  
bitabunt: hi quibus male erat in vultu  
suo. in cuius sudore panē ederunt. et ha  
bitabūt cū vultu tuo. **Q**uia deum trinum  
pvt est videbunt. et tunc deterfo sudore  
finitisq; laboribus: perbenni leticia im  
plebunt. et ideo: nihil timetur ab eis in  
mundo.

**Psalmus David.**

**P**salmus David. **P**salmus  
iste subobscurus est. **S**unt  
enī in scripturis sanctis pro  
funda mysteria: que ad hoc  
abscondunt ne vilescāt. **A**d hoc querūt  
vt exerceant. **A**d hoc apertunt vt pascāt  
**S**criptura enī sacra si nusquā apta esset  
non te pasceret: si nusquā occulta non te  
exerceat. **H**ic tamē non alia dicunt q; i  
alijs psalmis dicta sunt: sed eadem licet  
diuerso modo. **I**deo eadem: quia opor  
tet sepius cōmemorari qd cogit mundus  
oblisci. **I**deo vero diuina multiplicē  
dicta sunt: vt varietas locutionis fasti  
dium tolleret veritatis. **I**llud autem de  
quo hic: et in alijs psalmis tractatur est  
charitas. **C**haritas vero est amor: sed nō  
quilibet. **E**st enim amor ethereus. est et  
amor tartareus. **A**mant enim se inuicem  
mali: sed iste amor tartareus est. **A**lia est

charitas christianorū qua deum propter  
se: et p̄imos ppter deum diligunt quā  
**P**aulus diffinit dicens. **F**inis precepti ē  
charitas de corde puro. et cōscientia bo  
na: et fide non ficta. **A**libi vero quasi sci  
entibus loquēs dicit. **F**inis legis est cha  
ritas: et non dicit ibi que charitas: quia  
alibi dixit. **N**on enim omnia ubiq; dici:  
aut possunt: aut debent. **I**deoq; ibi non  
dixit qualis charitas: sed ibi determina  
uit: ubi addidit de corde puro: et cōscien  
tia bona: et fide non ficta. **H**urum autē  
cor in charitate habes: quādo fm deum  
diligis hominē: qualē et te ipsum debes  
diligere: qd non est inter malos. **H**ec autē  
charitas nos christo cōpaginat. **P**er cha  
ritatem nāq; quasi vnus homo est caput  
et corpus. **P**ropriū vero capitis est lo  
qui: p̄ membris sicut lingua nostra pso  
nam omniū membrorū suscipit. **I**psa enī  
pro omnibus verbo fungitur dicens. p  
pede calcas me: et pro manu vulnerasti  
me. **I**ta et christus: qui est caput p mem  
bris loquitur cum quibus est vnus. **C**ha  
ritas enim vnus facit nos cum christo.  
**S**ive ergo caput loquatur: siue membra  
i. siue qd dicitur capiti cōueniat: siue me  
bris: christus loquitur: sed in voce eius  
quisq; agnoscat suam tāquam herens in  
christi corpore. **A**liquādo enim dicit qd  
sibi soli competit: non tamen separat se a  
verbis nostris: sed a suis p̄p̄is ad no  
stra redit: et a nostris interdum ad sua p  
pria transit. **C**hristus ergo per totū hūc  
psalmum loquitur: siue in sua: siue in p  
sona membrorū. **I**ntentione monet ad  
deum clamare. **M**odus bipertitus est.  
**P**rimo sciens p̄pheta hominē implica  
ri peccatis orat vt audiatur. subdens a  
quibus maxime vult liberari. **S**ecundo  
dicit qd a iusto correctus spernat falsos  
laudatores ibi. **C**orripiet etc. **I**n persona  
igī hoīs peccatis circūuenti: ait o

**D**omine clamaui ad te  
exaudi me itende vo  
ci mee cum clamaue  
ro ad te.